

Dischuniun tranter electronic u idrogen

La traziun futura fatschenta ils inschigners da motors

DAD ANDREAS CADONAU/FMR

■ **Via interpellaziun vul il cusseglier naziunal Jon Pult intimar la Confederaziun da promover la traziun electronica da vehichels da vischnancas e mastern ed en spezial da l'agricultura muntagnarda. Dasperas exista anc in'ulteriura varianta strusch nuschaivla per il clima, la traziun cun idrogen.** Avant sia pensiun è *Ruedi Hunger* stà expert da maschinas tar il Plantahof. Oz sa fatschenta el anc adina cun la tecnologia da l'agricultura spezialmain da muntogna. È visita simposis ed exposiziuns naziunales ed europeas da maschinas agricolas. El ha accentuà ch'ils producents da motors hajan sviluppà il motor da diesel sin in fitg aut nivel. Ils inschigners sajan uss dentant londervi da sviluppar ed examinar la traziun futura. «En quel sector marscha mumentan fitg bler.» L'impurtanta alternativa al carburant fossil è la traziun electronica spisgentada da battarias e quella da la traziun cun idrogen. Emprimas maschinas cun traziun electronica èn gia disponiblas a l'agricultura, principalmain per lavurar en ed avant stalla. In producent svizzer da tracturs venda novissimamain in'atgna construcziun cun traziun electronica, mumentan anc per in pretsch fitg aut. La paisa da las battarias nun è, tenor Hunger, in grond problem. Quella paisa vegnia ulivada dal motor electric in buntant pli lev. E puncto reciclar las battarias vesa Hunger in grond svilup, in che custa. Tuttina na snega Hunger betg il potenzial da la traziun cun idrogen, era sche las grondas firmas da tracturs hajan preschentà enfin uss sulet prototips. El vesa plitost resalvas dals producents da motors dad investir en

quella tecnologia pervia da la mancanza d'infrastructura da tancar.

Pronts d'investir

Ed en quell'infrastructura da tancar idrogen vulan investir diversas interpresas dal commerzi da carburant, detaglists sco Coop e Migros inclus Fenaco ed auters s'unids en l'uniun da promoziun H2 mobilitad svizra. Lavur da pionier ha il detaglist Coop betg sulet fatg cun construir l'emprim tancadi d'idrogen en Svizra a Hunzenschwil. Principalmain en funcziun per tancar ils agens camiuns cun

traziun idrogena. Ulteriurs tancadis en Svizra èn previds en sis lieus en la Bassa, tenor las indicaziuns da la uniun H2 presidiada da *Jörg Ackermann* dal management da Coop. Ils camiuns spisgentads cun idrogen derivan dad in producent dad autos dil Giapun. Cun realisar tancadis dad idrogen camina la bransch svizra da transport via da pionier. Ils mainis pertutgant avantats e dischavantats dad ina u l'autra tecnologia èn fitg dividids era tranter ils experts. La publicaiziun Watson ha dacurt laschè vegnir a pled adversaris da la traziun d'idrogen,

fertant che la «NZZ» ha laschè ludar quella per tecnologia predestinada per il futur. Divers producents dad autos vendan autos da persunas cun traziun d'idrogen, paucs vehichels ed uschia chars.

La derivanza da l'electricidad decida

Omaduas tecnologias basegnan dentant electricidad. La traziun electronica per cargar las battarias, la traziun d'idrogen per sparter l'idrogen da l'aua. Decisiva per la valur ecologica dad omaduas tecnologias è la fin finala la derivanza da l'electricidad. Importar electricidad da l'exteriur producida cun cotgla u atom e cargar battarias u gudagnar idrogen en Svizra nun è fitg ecologic. Quel aspect deriva da *Konrad Merk*, actualmain responsabel al Plantahof per la sparta da la mecanisaziun agrara. El ha fatg attent ad in'ulteriura interpresa activa en il segment da la traziun d'idrogen, principalmain a favur da l'agricultura. Merk ha discurrì dad ina visiun, numnadamain da pudair producir cun forza solara dal manaschi puril idrogen per la traziun da las atgnas maschinas. Tancadis dad idrogen nun èn mumentan previds en il Grischun. Aua ed energia regenerabla fissan atgnamain avant maun. Inditgadas vegnan mumentan investiziuns dad in milliuns francs per in sulet tancadi. En sia interpellaziun ha il cusseglier naziunal *Jon Pult* tranter auter argumentà cun l'aua utilisaziun e pintga spertadad da las maschinas agraras, communalas e dal mastern ed uschia adattadas per la traziun electronica. Pertutgant l'utilisaziun da la maschinas agraras ston ins dentant cuntradir. L'agricultura svizra e grischuna patescha dad ina surmecanisaziun memia pauc utilisada, independentamain da la traziun.

Tut discorra da la traziun electronica e manchenta in'interessanta alternativa, la traziun idrogena.

FOTO HYUNDAI